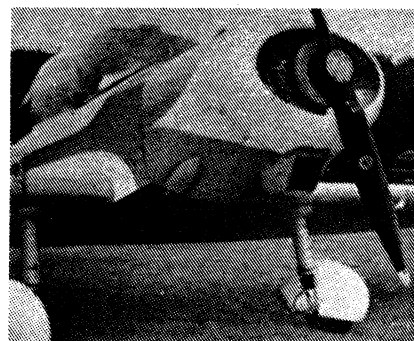

méno malé francouzské výroby letadel Jodel je mezi milovníky letectví dostatečně známé. Počátkem 70. let létalo po celém světě na 5000 letounů Jodel, mnohé z nich byly postaveny amatérsky.

Název firmy Jodel vznikl spojením části příjmení Edouarda Jolyho a Jeana Delemon-teze, kteří se do stavby svého prvního jednomístného letounu pustili v roce 1946. Stavěli bez výkresů, prý jen podle čar tužkou na právě řezaném materiálu. Ostatně ani s materiálem si mnoho starostí nedělali a použili, co měli po ruce — ještě předválečné zásoby překližky a k pohonu prastarý motor Poinard o výkonu 19,1 kW. Jodel D-9 Bébé, jehož výkres a popis naleznete v MO 8/1967, poprvé vzletl v lednu 1948. Navzdory nevykonnému motoru měl dobré letové

vlastnosti a během následujících let jej stavěli amatéři po celé Evropě i v zámoří.

Oba konstruktéři si Bébé postavili jen pro vlastní potěšení, ale když záhy projevila francouzská vláda o letadélko zájem, pustili se do stavby dalších dvou prototypů.

Vznikly tak dvoumístné D-11 s motorem Salmson 9 ADB o výkonu 33 kW a D-111 s motorem Minié 4 DC 32 o výkonu 55,2 kW. Po jejich úspěšném zalétání v roce 1951 si vláda objednala stavbu deseti letounů D-111 a oba konstruktéři se tak chtěli nechtě stali leteckými výrobci. V Beaune si otevřeli malou dílnu, v níž jen se čtyřmi pomocníky během jednoho roku všech deset objednaných letounů postavili.

Dvoumístné letouny si záhy získaly velkou oblibu, a tak byla licence na stavbu poskytnuta řadě dalších malých výroben, jež pokračovaly i ve vlastním vývoji. U firmy Wassmer bylo postaveno 350 dvoumístných letounů D-112 a D-112a s motory Continental o výkonu 47,8 kW a u Sociétés Aéronautique Normande v Berny 225 letounů D-117. Postupně vzniklo u různých výrobců na 800 letounů D-117 a D-120. Ovšem celková produkce byla ještě vyšší — odhaduje se, že odvozením od základního typu D-11 vzniklo na 3400 letounů, z toho 800 bylo postaveno amatéry.

Jodely D-117 a D-120 létaly ve Francii, NSR, Švýcarsku, Španělsku, Velké Británii, Kanadě a USA. Jejich spolehlivost byla potvrzena při řadě rekordních přeletů přes Saharu, do Jižní Afriky a na Madagaskar. K pozoruhodným výkonům patří desetidenní přelet skupiny 39 letounů z výrobního závodu v Berny přes Korsiku, Tunis a Alžírsko do Portugalska, který se uskutečnil v roce 1958.

TECHNICKÝ POPIS

Jodel D-117 byl dvoumístný jednomotorový dolnoplošník celodřevěné konstrukce se zakrytou kabinou a pevným podvozkem.

Křídlo bylo opatřeno profilem NACA 23012 o 15% tloušťce, letouny D-120 firmy Wassmer profilem NACA 23013. Celodřevěná konstrukce s jedním skříňovým nosníkem

JODEL D-117

byla stavěna v celku. Vnější části o vzepětí 14° byly překrouceny o 6° do negativního nastavení. Náběžná část křídla a namáhaná místa při trupu byla kryta překližkou, celek pak potažen plátnem. U některých letounů měla křídélka rohové vyvážení.

Trup jednoduchého tvaru měl konstrukci z dřevěných přepážek a podélníků potaženou plátnem, pohonnou jednotku kryly odnímatelné plechové panely. Kryt na zadní části, na nějž navazovala SOP, byl ze skelného laminátu.

Ocasní plochy byly samonosné. SOP bez kýlové plochy byla celá otočná. Dřevěná konstrukce VOP i SOP byla potažena plátnem; na pravém výškovém kormidle byla vyvažovací ploška.

Přistávací zařízení. Samonosný nevytužený podvozek byl odpružený blokem pryže, řiditelná ostruha listovou pružinou. Hlavní kola Dunlop o rozměrech 400×100 mm byla opatřena hydraulickými brzdami Scott, ostruhové kolo Scott mělo rozměry 150×50 mm.

Pohonná jednotka. Sériové letouny byly poháněny čtyřválcovým vzduchem chlazeným motorem Continental C90 o výkonu 66 kW nebo C90-14F o výkonu 70 kW. Dvoulisté vrtule dodávaly firmy Merville a Légère. Palivo bylo nesené ve dvou nádržích o objemu po 58 l, olejová nádrž měla objem čtyři litry.

Zbarvení. Letouny dodávané Sociétés Aéronautique Normande byly dodávány v základním krémovém nátěru. Červenou barvou měly většinou nastříkány spodní stranu křídla a trupu a ozdobné doplňky na bocích trupu a SOP. Rozmístění barevných polí letounu s černou poznávací značkou F-BHXX je naznačeno na výkrese.

Technická data a výkony. Rozpětí 8,22 m, délka 6,17 m, výška 2,07 m; hmotnost prázdného letounu 345 kg, vzletová hmotnost 617 kg; nejvyšší rychlost 217 km/h, cestovní rychlost 190 km/h, pádová rychlost 50 km/h; dostup 5000 m, dolet 1170 km, délka vzletu 120 m, délka přistání 130 m.

M. Salajka